

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
JEANA RICHARDA DE LA TOURA
od 23. ožujka 2023.¹

Spojeni predmeti C-829/21 i C-129/22

TE,

RU, koju zakonski zastupa TE

protiv

Stadt Frankfurt am Main (C-829/21)

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud Hessena, Njemačka))

i

EF

protiv

Stadt Offenbach am Main (C-129/22)

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Verwaltungsgericht Darmstadt (Upravni sud u Darmstadtu, Njemačka))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Granična kontrola, azil i useljavanje – Politika useljavanja – Direktiva 2003/109/EZ – Status državljanina trećih zemalja s dugotrajnim boravkom – Članak 9. stavak 4. – Ukidanje ili gubitak statusa – Članak 14. – Osoba s dugotrajnim boravkom koja stječe pravo na boravak na državnom području države članice koja nije ona koja joj je odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom – Produženje dozvole boravka u toj državi članici – Uvjeti”

I. Uvod

1. Predmetni zahtjevi za prethodnu odluku odnose se na tumačenje članka 9. stavka 4. i članka 14. Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljanina trećih zemalja s dugotrajnim boravkom², kako je izmijenjena Direktivom 2011/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2011.³

¹ Izvorni jezik: francuski

² SL 2004., L 16, str. 44. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 6., str. 41. i ispravak SL 2021., L 3, str. 41.)

³ SL 2011., L 132, str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 191. i ispravak SL 2022., L 173, str. 133.), u daljnjem tekstu: Direktiva 2003/109

2. Ti su zahtjevi upućeni u okviru sporova između, u predmetu C-829/21, osobe TE, državljanke Gane, i osobe RU, njezine kćeri, rođene u Njemačkoj, i Stadta Frankfurt am Main (Grad Frankfurt na Majni, Njemačka) te između, u predmetu C-129/22, osobe EF, državljanina Pakistana, i Stadta Offenbach am Main (Grad Offenbach na Majni, Njemačka).

3. Ti se sporovi odnose, u predmetu C-829/21, na odbijanje tijela nadležnog za strance da produži dozvolu boravka osobi TE i da izda dozvolu boravka osobi RU, njezinu maloljetnom djetetu te, u predmetu C-129/22, na odbijanje tijela nadležnog za strance da produži dozvolu boravka osobi EF uz obrazloženje da su osoba TE, s jedne strane, i osoba EF, s druge strane, izgubile status državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom odobren u Italiji zbog toga što više od šest godina nisu boravile na državnom području te države članice.

4. Na zahtjev Suda ovo će se mišljenje odnositi na drugo prethodno pitanje postavljeno u predmetu C-829/21⁴. Tim se pitanjem od Suda traži da pojasni, u okviru postupka produženja dozvole boravka u državi članici koja nije ona koja je odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom, koji je trenutak mjerodavan za ocjenjivanje postojanja tog statusa.

5. Nakon svoje analize, u ovom ću mišljenju predložiti Sudu da odluči da je, u okviru postupka produženja dozvole boravka u državi članici koja nije ona koja je državljaninu treće zemlje odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom, mjerodavan trenutak za ocjenjivanje postojanja tog statusa trenutak podnošenja zahtjeva za produženje i pisanih dokaza, a ne trenutak u kojem se odvija upravna faza ispitivanja tog zahtjeva ili moguća sudska faza osporavanja odluke kojom se odbija produženje.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

6. U uvodnoj izjavi 21. Direktive 2003/109 navodi se:

„Država članica u kojoj osoba s dugotrajnim boravkom namjerava ostvariti svoje pravo na boravak trebala bi imati mogućnost provjere ispunjava li dotična osoba uvjete za boravljenje na njezinom državnom području [...]”.

7. Članak 2. točke (b), (c) i (d) te direktive sadržavaju, za potrebe te direktive, sljedeće definicije:

„(b) ‚osoba s dugotrajnim boravkom’ znači svaki državljanin treće zemlje koji ima status osobe s dugotrajnim boravkom kako je predviđeno člancima 4. do 7.;

(c) ‚prva država članica’ znači država članica koja je državljaninu treće zemlje po prvi put odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom;

(d) ‚druga država članica’ znači svaka država članica koja nije ona koja je državljaninu treće zemlje po prvi put odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom i u kojoj ta osoba s dugotrajnim boravkom ostvaruje pravo na boravak.”

⁴ Verwaltungsgericht Darmstadt (Upravni sud u Darmstadtu, Njemačka), u predmetu C-129/22 ne postavlja to pitanje izričito, nego upućuje na odluku kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku u predmetu C-829/21.

8. Člankom 8. navedene direktive, naslovljenim „[Dozvola boravka] [EU-a] za osobu s dugotrajnim boravkom”, u stavcima 1. i 2. određuje se:

„1. Status osobe s dugotrajnim boravkom stalan je podložno članku 9.

2. Države članice osobama s dugotrajnim boravkom izdaju [dozvolu boravka] [EU-a] za osobu s dugotrajnim boravkom. Dozvola vrijedi najmanje pet godina; ona se, na zahtjev, prema potrebi, automatski produžuje po isteku važenja.”

9. Člankom 9. Direktive 2003/109, naslovljenim „Ukidanje ili gubitak statusa”, u stavcima 4. i 5. predviđa se:

„4. Osoba s dugotrajnim boravkom koja je boravila u drugoj državi članici u skladu s poglavljem III. više nema pravo zadržati svoj status osobe s dugotrajnim boravkom stečen u prvoj državi članici kada je takav status odobren u drugoj državi članici u skladu s člankom 23.

U svakom slučaju, nakon šest godina izbivanja s državnog područja države članice koja je odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom, dotična osoba više nema pravo zadržati svoj status osobe s dugotrajnim boravkom u navedenoj državi članici.

Odstupajući od drugog podstavka, dotična država članica može predvidjeti da zbog posebnih razloga osoba s dugotrajnim boravkom zadrži svoj status u navedenoj državi članici u slučaju izbivanja tijekom razdoblja dužeg od šest godina.

5. S obzirom na slučajeve iz [...] stavka 4., države članice koje su odobrile status predviđaju pojednostavljeni postupak za ponovno stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravkom.

[...]”

10. U skladu s člankom 14. stavkom 1. te direktive:

„Osoba s dugotrajnim boravkom stječe pravo na boravak na državnom području države članice koja joj nije odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom, za razdoblje duže od tri mjeseca, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom poglavlju.”

11. Člankom 15. navedene direktive, naslovljenim „Uvjeti za boravak u drugoj državi članici”, određuje se:

„1. U najkraćem mogućem roku a najkasnije tri mjeseca nakon ulaska na državno područje druge države članice, osoba s dugotrajnim boravkom prijavljuje se kod nadležnih tijela te države članice za [dozvolu boravka].

[...]

4. Uz zahtjev se prilažu pisani dokazi određeni nacionalnim pravom kojima se dokazuje da dotične osobe ispunjavaju odgovarajuće uvjete, kao i njihova [dozvola boravka] za dugotrajni boravak i valjana putna isprava ili njihove ovjerene preslike.

[...]”

12. Člankom 19. Direktive 2003/109, naslovljenim „Razmatranje zahtjeva i izdavanje [dozvole boravka]”, u stavku 2. predviđa se:

„Ako su uvjeti predviđeni člancima 14., 15. i 16. ispunjeni [...], druga država članica izdaje osobi s dugotrajnim boravkom [dozvolu boravka] koja se može produžiti. Ta se [dozvola boravka], na zahtjev, prema potrebi, može produžiti po isteku važenja. Druga država članica obavješćuje prvu državu članicu o svojoj odluci.”

13. Člankom 22. te direktive, naslovljenim „Ukidanje [dozvole boravka] i obveza ponovnog prihvata”, u stavku 1. točki (b) određuje se:

„Sve dok državljanin treće zemlje nije stekao status osobe s dugotrajnim boravkom, druga država članica može odlučiti odbiti produženje ili ukinuti [dozvolu boravka] te obvezati dotičnu osobu i članove njezine obitelji, u skladu s postupcima predviđenim nacionalnim pravom, uključujući postupke udaljenja, da napusti njezino državno područje u sljedećim slučajevima:

[...]

(b) ako uvjeti predviđeni člancima 14., 15. i 16. više nisu ispunjeni.”

B. Njemačko pravo

14. Člankom 38.a Gesetza über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Zakon o boravku, radu i integraciji stranaca na saveznom području)⁵ od 25. veljače 2008., u verziji primjenjivoj na glavne postupke, koji je naslovljen „Dozvola boravka za osobe s dugotrajnim boravkom u drugim državama članicama Europske unije”, u stavku 1. predviđa se:

„Strancu koji u drugoj državi članici Europske unije ima status osobe s dugotrajnim boravkom izdaje se dozvola boravka ako on na saveznom području namjerava boraviti duže od 90 dana [...].”

15. Člankom 51. stavkom 9. prvim podstavkom točkom 4. tog zakona određuje se da dozvola boravka EU-a za osobu s dugotrajnim boravkom prestaje važiti samo ako stranac boravi izvan saveznog područja tijekom razdoblja od šest godina.

16. Člankom 52. stavkom 6. navedenog zakona predviđeno je da se dozvola boravka izdana u skladu s člankom 38.a istog zakona načelno ukida ako stranac izgubi status osobe s dugotrajnim boravkom u drugoj državi članici Unije.

III. Činjenice iz glavnih postupaka i prethodna pitanja

A. Predmet C-829/21

17. Osoba TE, državljanka Gane, ušla je na njemačko državno područje 3. rujna 2013. iz Italije.

⁵ BGBl. 2008. I., str. 162., u daljnjem tekstu: AufenthG

18. Posjeduje dozvolu boravka EU-a za osobu s dugotrajnim boravkom izdanu u Italiji koja nosi naznake „illimitata” (neograničeno [važenje]) i „Soggiornante di Lungo Periodo – [UE]” (osoba s dugotrajnim boravkom u [EU-u]).

19. U skladu s člankom 38.a AufenthG-a, tijelo Grada Offenbacha (Njemačka) za strance, koje je u tom razdoblju bilo nadležno, 5. prosinca 2013. odobrilo joj je dozvolu boravka u trajanju od jedne godine.

20. Osoba TE 5. kolovoza 2014. rodila je dijete RU koje je imalo tešku srčanu manu koja je zahtijevala kirurške zahvate i daljnje pretrage, što je osobi TE onemogućilo da se nastavi baviti profesionalnom djelatnošću. Suočena s tom situacijom, osoba TE morala se koristiti socijalnim davanjima kako bi se mogla skrbiti za svoju obitelj.

21. Odlukama tijela Grada Offenbacha nadležnog za strance od 30. siječnja 2015. zahtjevi osobe TE i osobe RU, podneseni 12. studenoga 2014., kojima se tražilo produženje odnosno izdavanje dozvole boravka, odbijeni su uz obrazloženje da one nemaju osigurana sredstva za uzdržavanje u smislu članka 5. stavka 1. točke 1. AufenthG-a. Od osoba TE i RU zatraženo je da napuste njemačko državno područje te im se zaprijetilo udaljavanjem u Italiju ili Genu.

22. Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Upravni sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka) presudom od 20. studenoga 2015. odbio je tužbe koje su te osobe podnijele radi zabrane provedbe tih odluka.

23. Osobe TE i RU zatim su podnijele zahtjev za dopuštanje žalbe protiv te presude Hessischer Verwaltungsgerichtshofu (Visoki upravni sud Hessena, Njemačka).

24. Odlukom od 11. ožujka 2016. taj je sud dopustio žalbu zbog postojanja ozbiljne sumnje u osnovanost prvostupanjske presude s obzirom na važnost liječničke skrbi koja je bila potrebna osobi RU, a ta je okolnost prema mišljenju tog suda mogla nalagati iznimku od općeg pravila propisanog u članku 5. stavku 1. točki 1. AufenthG-a.

25. Postupak pred sudom koji je uputio zahtjev bio je u prekidu od 1. studenoga 2017.

26. Grad Frankfurt na Majni 7. rujna 2020. ponovno je pokrenuo taj postupak. Tvrdi da izdavanje dozvole boravka osobi TE na temelju članka 38.a sada više nije moguće. Naime, ona nije boravila u Italiji više od šest godina te stoga više nema status osobe s dugotrajnim boravkom u EU-u. Osobi TE ne može se izdati dozvola boravka ni na temelju članka 9.a AufenthG-a s obzirom na to da osobe TE i RU žive u stanu koji financiraju socijalne službe, što nije „primjeren smještaj” u smislu te odredbe.

27. U tim je okolnostima Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud Hessena) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li članak 38.a stavak 1. AufenthG-a, koji prema nacionalnom pravu treba tumačiti na način da osoba s dugotrajnim boravkom koja migrira u drugu državu članicu i u trenutku produženja svoje dozvole boravka u prvoj državi članici mora imati status osobe s dugotrajnim boravkom, u skladu s odredbama članka 14. i sljedećih Direktive [2003/109], koje samo određuju da osoba s dugotrajnim boravkom ima pravo na boravak na državnom području druge države članice koja joj nije odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom za razdoblje duže od tri mjeseca pod uvjetom da su, osim toga, ispunjeni uvjeti utvrđeni u Poglavlju III. Direktive?

2. Ima li tijelo nadležno za strance u skladu s odredbama članka 14. i sljedećih Direktive [2003/109] prilikom odlučivanja o zahtjevu za produženje u skladu s člankom 38.a stavkom 1. AufenthG-a, ako su ostali uvjeti za produženje s ograničenim rokom važenja ispunjeni i stranac osobito ima sigurne i redovite izvore sredstava, pravo da poništavajući njegovo postojeće pravo utvrdi da je stranac u prvoj državi članici u međuvremenu, dakle nakon preseljenja u drugu državu članicu, izgubio status u skladu s člankom 9. stavkom 4. drugim podstavkom Direktive [2003/109]? Je li odlučujući trenutak za donošenje odluke trenutak zadnje upravne, odnosno sudske odluke?

3. U slučaju niječnog odgovora na prvo i drugo pitanje:

Je li na osobi s dugotrajnim boravkom teret dokazivanja da nije prestalo njezino pravo boravka u svojstvu osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici?

U slučaju niječnog odgovora na to pitanje: ima li nacionalni sud ili nacionalno tijelo pravo provjeriti je li osobi s dugotrajnim boravkom dozvola boravka izdana s neograničenim rokom važenja prestala ili bi se to protivilo načelu prava Unije o uzajamnom priznavanju odluka upravnih tijela?

4. Može li se državljanke treće zemlje, koja s dozvolom boravka izdanom s neograničenim rokom važenja osobi s dugotrajnim boravkom iz Italije ulazi u Njemačku i koja ima sigurne i redovite izvore sredstava, prigovoriti nepostojanje dokaza da ima primjereni smještaj, premda Savezna Republika Njemačka nije iskoristila ovlast iz članka 15. stavka 4. drugog podstavka Direktive [2003/109] te je upućivanje u socijalni stan bilo potrebno samo zato što joj se, sve dok ne ishodi dozvolu boravka u skladu s člankom 38.a AufenthG-a, ne isplaćuje doplatak za djecu?"

B. Predmet C-129/22

28. Osoba EF, pakistanskog državljanstva, ušla je na njemačko državno područje 1. travnja 2014. iz Italije.

29. Posjeduje dozvolu boravka EU-a za osobu s dugotrajnim boravkom izdanu u Italiji koja nosi naznake „illimitata” (neograničeno [važenje]) i „Soggiornante di Lungo Periodo – [UE]” (osoba s dugotrajnim boravkom u [EU-u]).

30. U skladu s člankom 38.a AufenthG-a, tijelo Landkreisa Offenbach (okrug Offenbach, Njemačka) za strance, koje je u tom razdoblju bilo nadležno, 10. srpnja 2014. odobrilo joj je dozvolu boravka u trajanju od jedne godine.

31. Ta dozvola boravka kontinuirano je produžavana, a posljednji ju je put 28. svibnja 2019. produžio sada nadležan Grad Offenbach na Majni, i to do 13. srpnja 2021.

32. Zahtjev za produženje dozvole boravka na temelju članka 38.a AufenthG-a, koji je osoba EF podnijela 17. ožujka 2021., odbijen je odlukom Grada Offenbacha na Majni od 27. travnja 2021., uz obrazloženje, u bitnome, da je izgubila status osobe s dugotrajnim boravkom jer nije boravila u Italiji više od šest godina.

33. Osoba EF 6. svibnja 2021. podnijela je tužbu protiv te odluke Verwaltungsgerichtu Darmstadt (Upravni sud u Darmstadtu), kojom je, među ostalim, tražila da se Gradu Offenbach na Majni naloži da joj produži dozvolu boravka u skladu s člankom 38.a AufenthG-a.

34. Grad Offenbach na Majni ostao je pri svojem stajalištu iznesenom u odluci od 27. travnja 2021., odnosno da je osoba EF izgubila status osobe s dugotrajnim boravkom, s obzirom na to da nije boravila u Italiji više od šest godina.

35. U tim je okolnostima Verwaltungsgericht Darmstadt (Upravni sud u Darmstadtu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li državljanin treće zemlje, kojemu je prva država članica (u ovom predmetu: Talijanska Republika) odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom u skladu s Direktivom [2003/109], od druge države članice (u ovom predmetu: Savezna Republika Njemačka) zahtijevati produženje dozvole boravka izdane u okviru prenošenja članka 14. i sljedećih članaka Direktive [2003/109], a da pritom ne dokaže daljnje postojanje statusa osobe s dugotrajnim boravkom?

U slučaju niječnog odgovora na to pitanje:

2. Treba li smatrati da status osobe s dugotrajnim boravkom u drugoj državi članici i dalje postoji samo zato što državljanin treće zemlje posjeduje dozvolu boravka EU-a za osobu s dugotrajnim boravkom koju je prva država članica izdala s neograničenim rokom važenja premda on šest godina nije boravio na državnom području države članice koja mu je odobrila taj status?

U slučaju niječnog odgovora na to pitanje:

3. Je li druga država članica ovlaštena da u okviru produženja dozvole boravka provjeri gubitak statusa osobe s dugotrajnim boravkom u skladu s člankom 9. stavkom 4. drugim podstavkom Direktive [2003/109] i eventualno odbije produženje ili je prva država članica nadležna utvrditi naknadni gubitak tog statusa?

U slučaju potvrdnog odgovora na to pitanje:

4. Zahtijeva li u tom slučaju provjera razloga za gubitak statusa iz članka 9. stavka 4. drugog podstavka Direktive [2003/109] prenošenje u nacionalno pravo kojim bi se točno odredili uvjeti koji dovode do gubitka statusa osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici, ili je dovoljno ako je nacionalnim pravom bez konkretnog pozivanja na [tu] [d]irektivu predviđeno da druga država članica može odbiti dozvolu boravka „ako stranac izgubi svoj status osobe s dugotrajnim boravkom u drugoj državi članici Europske unije?”

36. Europska komisija podnijela je pisana očitovanja u obama predmetima.

37. Odlukom predsjednika Suda od 8. studenoga 2022. ti su predmeti spojeni u svrhu usmenog dijela postupka i donošenja odluke Suda.

IV. Analiza

38. Drugim prethodnim pitanjem u predmetu C-829/21 *in fine*, na koje se na zahtjev Suda ovo mišljenje odnosi, sud koji je uputio zahtjev u biti pita koji trenutak treba biti mjerodavan za ocjenjivanje postojanja statusa osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici u svrhu produženja dozvole boravka u drugoj državi članici.

39. Konkretnije, taj sud želi doznati treba li, u okviru sudskog postupka protiv odluke kojom se odbija produženje dozvole boravka u državi članici koja nije ona koja je državljaninu treće zemlje odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom, mjerodavan trenutak biti trenutak podnošenja zahtjeva za produženje dozvole boravka ili trenutak donošenja posljednje upravne ili sudske odluke koja se odnosi na taj zahtjev.

40. Uvodno napominjem da iz mehanizma uspostavljenog Direktivom 2003/109 proizlazi da upravo zbog toga što je prva država članica državljaninu treće zemlje odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom na temelju članka 4. te direktive dotična osoba može steći pravo na boravak na državnom području druge države članice.

41. Naime, člankom 14. navedene direktive predviđa se da je status dotične osobe kao osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici uvjet za stjecanje prava na boravak na državnom području drugih država članica te je nužan za dobivanje dozvole boravka u drugoj državi članici. Pravo na boravak koje se odobrava u drugoj državi članici stoga se izvodi iz statusa osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici.

42. Usto, iz tumačenja članka 9. u vezi s člankom 14. te članka 22. stavka 1. točke (b) Direktive 2003/109 proizlazi da sve dok državljanin treće zemlje ne stekne status osobe s dugotrajnim boravkom ili ako taj status izgubi ili mu se on ukine, druga država članica može odlučiti odbiti produženje dozvole boravka te obvezati dotičnu osobu da napusti njezino državno područje.

43. Prema tome, nema dvojbe o tome da status osobe s dugotrajnim boravkom mora postojati u trenutku podnošenja zahtjeva za produženje dozvole boravka u drugoj državi članici.

44. U predmetu C-129/22 ne postavlja se dakle pitanje koji je trenutak mjerodavan za ocjenjivanje postojanja statusa osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici. Naime, osoba EF u Njemačku je ušla 1. travnja 2014. Čini se da je razdoblje od šest godina predviđeno člankom 9. stavkom 4. drugim podstavkom Direktive 2003/109 isteklo 1. travnja 2020. Osoba EF je pak posljednji put podnijela zahtjev za produženje dozvole boravka u Njemačkoj 17. ožujka 2021. Stoga se osobi EF nije mogla produžiti dozvola boravka u Njemačkoj. Međutim, na nadležnim je tijelima da u skladu s člankom 9. stavkom 4. posljednjim podstavkom te direktive pri nadležnim tijelima prve države članice provjere je li osoba zadržala taj status.

45. Sud u predmetu C-829/21 želi, konkretnije, da mu se razjasni pitanje trenutka mjerodavnog za ocjenjivanje postojanja statusa osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici u okviru sudskog postupka protiv odluke kojom se odbija produženje dozvole boravka u drugoj državi članici.

46. U tom pogledu, čini mi se da se tri različita trenutka mogu smatrati mjerodavnima za ocjenjivanje postojanja tog statusa. Može biti riječ o trenutku podnošenja zahtjeva za produženje dozvole boravka u drugoj državi članici, trenutku u kojem uprava odlučuje o tom zahtjevu ili trenutku u kojem sud odlučuje o tužbi protiv odluke kojom se odbija produženje dozvole boravka.

47. Kad je riječ o drugoj i trećoj mogućnosti, smatram da mogućnost produženja dozvole boravka osobe s dugotrajnim boravkom u drugoj državi članici ne bi trebala ovisiti o brzini kojom nadležna tijela te države članice obrađuju i ispituju zahtjev ili o trajanju te obrade i ispitivanja.

48. Dozvola boravka koju osoba s dugotrajnim boravkom traži, ako je zahtjev za produženje dozvole boravka podnesen dok je dotična osoba imala status osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici, ne može ovisiti o nasumičnosti trenutaka u kojima su odluke donesene, ni o proteku vremena, kao što je to slučaj u predmetu C-829/21.

49. Naime, tuženik iz glavnog postupka je tek nakon prekida postupka u trajanju od gotovo tri godine (od 1. studenoga 2017. do 7. rujna 2020.) naveo da osoba TE više od šest godina ne boravi u Italiji i da je njezin status osobe s dugotrajnim boravkom ondje prestao važiti.

50. Prema tome, kad bi pravo na boravak u drugoj državi članici ovisilo o trenutku donošenja posljednje upravne ili sudske odluke i, stoga, o većoj ili manjoj brzini kojom nadležna tijela obrađuju zahtjev za produženje dozvole boravka, to bi, čini mi se, dovelo u pitanje koristan učinak Direktive 2003/109.

51. Taj pristup ne bi bio protivan samo cilju te direktive, kojom se prava državljanina trećih zemalja koji imaju dozvolu dugotrajnog boravka nastoje približiti pravima koja imaju građani Unije⁶, nego i načelima jednakog postupanja i pravne sigurnosti.

52. Kad je konkretnije riječ o sudskom postupku protiv upravne odluke kojom se odbija produženje dozvole boravka državljaninu treće zemlje, bilo bi protivno članku 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i pravu na djelotvoran pravni lijek da korištenje pravnim lijekom predviđeno u članku 20. Direktive 2003/109 može dovesti do situacije u kojoj državljanin treće zemlje s dugotrajnim boravkom može izgubiti pravo na boravak u drugoj državi članici zbog proteka vremena svojstvenog toj vrsti sporova koja je, prema svemu sudeći, izvan kontrole podnositelja zahtjeva⁷.

53. Usto, u okviru takvog sudskog postupka zakonitost akta o kojem je riječ treba ocjenjivati s obzirom na činjenične i pravne elemente koji su postojali u trenutku donošenja tog akta. Naime, kako bi ocijenila ima li državljanin treće zemlje status osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici, nadležna uprava treba uzeti u obzir trenutak podnošenja zahtjeva za produženje dozvole boravka i pisanih dokaza u skladu s člankom 15. stavkom 4. Direktive 2003/109.

54. Stoga se državljaninu treće zemlje u okviru sudskog postupka ne može prigovoriti zbog gubitka statusa osobe s dugotrajnim boravkom u prvoj državi članici, do kojeg je došlo tijekom upravnog postupka ili tijekom sudskog postupka slijedom odluke kojom se odbija produženje dozvole, zbog vremena koje je proteklo od trenutka podnošenja zahtjeva za produženje dozvole boravka u drugoj državi članici do trenutka u kojem sud odlučuje o zakonitosti upravne odluke kojom je taj zahtjev odbijen.

55. Međutim, gubitak statusa osobe s dugotrajnim boravkom tijekom upravnog postupka ili tijekom sudskog postupka ima svoje posljedice. Naime, ništa ne sprečava upravu da, nakon što se uvjeri da osobi s dugotrajnim boravkom taj status u prvoj državi članici nije produžen u skladu s člankom 9. stavkom 4. posljednjim podstavkom Direktive 2003/109, utvrdi da je državljaninu treće zemlje status osobe s dugotrajnim boravkom ukinut ili da ga je izgubio na temelju članka 9. stavka 4. drugog podstavka te direktive, i da mu u skladu s člankom 22. te direktive odbije produžiti dozvolu boravka ili mu je ukine.

⁶ Vidjeti uvodnu izjavu 2. Direktive 2003/109.

⁷ Vidjeti po analogiji mišljenje nezavisnog odvjetnika G. Hogana u predmetu Bundesrepublik Deutschland (Član obitelji) (C-768/19, EU:C:2021:247, t. 69.).

56. Međutim, to odbijanje produženja ili ukidanje mora biti predmet nove odluke nadležnog tijela, koja će se moći iznova osporavati te stoga ne može biti obuhvaćena prvotnim postupkom.

57. S obzirom na te elemente predlažem Sudu da odluči da članak 9. stavak 4. i članak 14. Direktive 2003/109 treba tumačiti na način da je, u okviru postupka produženja dozvole boravka u državi članici koja nije ona koja je državljaninu treće zemlje odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom, mjerodavan trenutak za ocjenjivanje postojanja tog statusa trenutak podnošenja zahtjeva za produženje i pisanih dokaza, a ne trenutak u kojem se odvija upravna faza ispitivanja tog zahtjeva ili moguća sudska faza osporavanja odluke kojom se odbija produženje.

V. Zaključak

58. S obzirom na sva prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na drugo prethodno pitanje koje je postavio Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud Hessena, Njemačka) u okviru predmeta C-829/21 odgovori na sljedeći način:

Članak 9. stavak 4. i članak 14. Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravkom, kako je izmijenjena Direktivom 2011/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2011.,

treba tumačiti na način da je:

u okviru postupka produženja dozvole boravka u državi članici koja nije ona koja je državljaninu treće zemlje odobrila status osobe s dugotrajnim boravkom, mjerodavan trenutak za ocjenjivanje postojanja tog statusa trenutak podnošenja zahtjeva za produženje i pisanih dokaza, a ne trenutak u kojem se odvija upravna faza ispitivanja tog zahtjeva ili moguća sudska faza osporavanja odluke kojom se odbija produženje.